

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

**Danes se bosta na Dunaju srečala
George P. Shultz in Andrej A. Gromiko**

DUNAJ, Avstrija — Danes se bosta v tem mestu srečala državni tajnik ZDA George P. Shultz in sovjetski zunanji minister Andrej A. Gromiko. Opazovalci sovjetsko-ameriških razmer menijo, da ZSSR ne kaže posebnega zanimanja za izboljšanje odnosov z ZDA. Kot kaže, se bo nov sovjetski voditelj Mihail Gorbačov ukvarjal predvsem z domačimi gospodarskimi problemi. Sovjeti baje računajo tudi na rastoče nasprotovanje v Zahodni Evropi obrambni politiki predsednika Reagana. Lokalne volitve pretekli teden v Severnem Rheinu-Vestfaliji, največji državi v Zvezni republiki Nemčiji, so bile hud udarec vladajoči krščansko demokratski vladi kanclerja Helmuta Kohla. Zmagali v tej največji nemški državi so social demokrati, ki niso nič naklonjeni Kohlovemu tesnemu sodelovanju s predsednikom Reaganom.

Državnika sta prišla na Dunaj, da bi se udeležila slovesnosti ob 30-letnici ustanovitve neodvisne avstrijske države.

Shultz se bo med pogovorom z Gromikom zanimal za srečanje jeseni letos med Reaganom in Gorbačovom, najbrž na Združenih narodih v New Yorku. V zadnjih izjavah pa je bil Gorbačov zelo oster do politike ZDA.

Nobenega napredka na Srednjem vzhodu

V zadnjih dneh se je mudil Shultz na Srednjem vzhodu, v Izraelu in Jordaniji. V Izraelu se je Shultz pogovarjal s premierom Šimonom Peresom, v Jordaniji pa s kraljem Husseinom. Shultz je skušal pospešiti neposredna pogajanja med Izraelom in Jordanijo, največja ovira pri tem pa je še vedno strah kralja Husseina na eni strani in zahtevo Izraela, da bi ne bilo v nobeni jordanski delegaciji predstavnik oziroma član PLO. V jordanski delegaciji naj bi namreč bili predstavniki palestinskega naroda.

Papež Janez Pavel II. na Nizozemski

UTRECHT, Niz. — Včeraj se je mudil papež Janez Pavel II. v tem mestu in v Haagu, kjer je govoril pred Svetovnim sodiščem ter z močnimi besedami obsodil sistem apartheida v Južni Afriki. V Utrechtu se je Janez Pavel II. srečal s predstavniki drugih verskih skupin na Nizozemskem. Eden teh je govoril o položaju žensk v katoliški Cerkvi in trdil, da da položaj ni v skladu z mestom, ki ga imajo ženske v sodobni družbi. Zakaj ne bi nizozemski katoličani in nekatoličani sodelovali ter si prizadevali za izboljšanje položaja žensk v katoliški Cerkvi. Izzivalna izjava papeža ni spravila s tira. Odgovoril je, da čuti Cerkev zvestobo do svoje 2000-letne zgodovine, do božje besede, in torej ne more dovoliti, da bi bile ženske posvečene v duhovnike. Janez Pavel II. pa je dejal tudi, da je treba povečati vlogo, ki jo igrajo ženske v življenju Cerkve.

Včeraj je bil za papeža dokaj miren dan, v primerjavi z množičnimi demonstracijami, do katerih je prišlo v nedeljo. V demonstracijah, ki so jih povzročali nezaposleni mladci in radikalci vseh mogočih barv, je bilo nekaj ljudi ranjenih, več pa aretiranih. Eden od demonstrantov je vrgel steklenico proti papeževemu vozilu, vendar ni povzročil škode. Kljub protestom s strani nizozemskih katoličanov, ki nasprotujejo njegovemu stališču do položaja žensk v Cerkvi, do splava, do poročenih duhovnikov itd., Janez Pavel II. in kliče katoličane v deželi, naj ji ostanejo zvesti.

FBI odkrila zaroto Sikhov, ki so nameravali izvesti atentat na indijskega predsednika vlade Radživa Gandhija junija letos

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je načelnik FBI William H. Webster dejal na tiskovni konferenci, da so agenti FBI odkrili in preprečili zaroto skupine Sikhov, ki so pripravljali atentat na indijskega predsednika vlade Radživa Gandhija junija letos, ko bo Gandhi na uradnem obisku v ZDA. Sikhi — gre za sedem obtoženih, od katerih sta dva še na prostosti — so najeli nekega Thomasa Norrisa, ki naj bi bil strokovnjak v uporabi orožja in razstreliva. Sikhi pa niso vedeli, da je Norris agent FBI.

Norris je zvedel, da nameravajo Sikhi ubiti Gandhija v času njegovega obiska v ZDA (12. do 15. junija), imeli so namen ubiti tudi guvernerja indijske države Harjana, ki je bil na zdravljenju v New Orleansu. FBI je pravočasno ukrepal in do atentata ni prišlo. Indijska vlada je sporočila, da bo Gandhi vseeno ZDA obiskal junija. V ZDA živi od 30.000 do 50.000 Sikhov.

Sikhovska teroristična kampanja v Indiji

V zadnjem tednu so Sikhovski skrajneži izvedli več terorističnih akcij v severnem delu Indije. V eksplozijah bomb, nastavljenih na vlakih in avtobusih je bilo ubitih najmanj 85 oseb, več sto pa jih je bilo ranjenih. Predsednik vlade Radživ Gandhi je obljubil, da bo odločno ukrepal zoper teroriste, o katerih je dejal, da jim pomaga neka »tuja« država. Opazovalci indijskih političnih razmer menijo, da je ta »tuja« država Pakistan.

Vladni krogi v Delhiju so zaskrbljeni, ker je bil val terorističnih napadov v zadnjih dneh zelo dobro organiziran. Oktobra lani sta dva Sikha, člana njene osebne straže, ubila indijsko premierko Indiro Gandhi. Nasledil ji je njen sin Radživ, ki je prav tako tarča sikhskih skrajnežev.

— Kratke vesti —

Washington, D.C. — CIA je zanikala, da je vežbala libanonske državljane, ki so odgovorni za atentat v Bejrutu 8. marca, v katerem je bilo ubitih več kot 80 oseb, ranjenih pa več kot 200. Časopis *Washington Post* je objavil članek preteklo nedeljo, v katerem je trdil, da je CIA res vežbala Libanonce, ki so potem izvedli atentat, katerega tarča naj bi bil vodilni šiitski skrajnež, na lastno pest. Včeraj je pa CIA trdila, da to ni res. V zveznem kongresu bodo začeli s preiskavo.

Philadelphia, Pa. — Sinoči so policisti napadli hišo, v kateri so bili zabakaradirani pripadniki neke radikalne črnske skupine, ki se imenuje MOVE. Tekom napada se je hiša vnela, požar pa je potem zajel kar do 60 drugih hiš. Enega od radikalnih črncev so policisti aretirali, trije drugi pa so izginili. Kljub precejšnjemu streljanju in požaru, ni nihče izgubil življenje.

Bradford, V. Br. — Požar, ki je preteklo nedeljo zajel iz lesa zgrajen nogometni stadion v tem mestu, je terjal 53 življenj, poročajo reševalci. Ranjenih je bilo 211 gledalcev. Do požara, ki se je neverjetno hitro razširil, je prišla baje zaradi malomarnosti.

Rim, It. — Na pokrajinskih in občinskih volitvah v Italiji so nazadovali predvsem komunisti. Politični analitiki menijo, da bo izid volitev okrepil položaj koalicijske vlade socialističnega Craxija.

Iz Clevelanda in okolice

Koncert Korotana—

Pevski zbor Korotan vabi na svoj letni koncert, ki bo v soboto, 18. maja, ob 7.30 zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Vstopnice so po \$4, dobili jih boste tudi pri vходу na večer koncerta. Po koncertu bo za ples igral Alpski sekstet.

Sestanek Primorskega kluba—

Člani in prijatelji Primorskega kluba so vabljeni to nedeljo na širši sestanek, ki se bo začel ob 3. uri popoldne v Slovenskem delavskem domu na 15335 Waterloo Rd. Primorski rojaki, ki še niso člani kluba, so vljudo vabljeni, da pridejo na sejo in se vpišejo.

Ne pozabite na 2. junij—

Slovenska pristava bo odprta od 2. junija za poletno sezono. V nedeljo, 2. junija, ob 11.30 dopoldne bo sv. maša. Mašne obrede bo vodil č.g. Viktor Tomc. Po maši bo kosilo. Vsi vljudo vabljeni!

Obisk—

V Cleveland se bo mudil načelnik Urbanističnega inštituta Slovenije dr. Emil Milan Pintar. Dr. Pintar sodeluje na raziskovalnem simpoziju na univerzi Ohio State v Columbusu. V Sloveniji je dr. Pintar vodja znanstvenega projekta »Slovenija 2000«, ki ima naloge začrtati razvojni pot Slovenije do leta 2000 na gospodarskem, kulturnem in drugih področjih.

Novi grobovi

Josephine A. Grdina

V četrtek, 9. maja, pozno zvečer je v Cleveland Clinic bolnišnici umrla 74 let stara Josephine A. Grdina, rojena Zulich, vdova po l. 1961 umrlem Louisu, mati Mary Jo Stephenson (N.J.), Monice Lusk, Rosemary DiSanto in Rite Budic, 2-krat stara mati, sestra Frances Zulich (pok.) in Genevieve (Mrs. Jerry) Bohinc, članica Marijine Legije, Ženskega odseka pri Sv. Robertu, ADZ št. 45, SZŽ št. 50, »Raphaels« pri Sv. Robertu in nekdanjih Katoliških hčerk Amerike. Pogreb je bil iz Grdinovega pogrebnege zavoda na Lake Shore Blvd. v ponedeljek, 13. maja, v cerkev sv. Roberta in od tam na pokopališče Vernih duš.

William J. Vadnal

V četrtek, 9. maja, je umrl William J. Vadnal, sin Anthonyja in Margaret (Jartz) Vadnal, brat Jona in Debbi Grida, stric. Pogreb je bil iz Brickmanovega pogrebnege zavoda včeraj, v ponedeljek, v cerkev Sv. Križa in od tam na pokopališče Vernih duš. Darovi v pokojnikov spomin Juvenile Diabetes Foundation bodo s hvaležnostjo sprejeti.

Slovenski spominski dan—

Prihodnji sestanek Pripravljalnega odbora za Slovenski spominski dan bo v sredo, 15. maja, ob 7.30 zvečer v družbeni sobi avditorija Sv. Vida. Vabljeni vsi, ki ste pripravljeni kakorkoli sodelovati.

Ob materinskem dnevu—

Preteklo soboto zvečer je Slovenska šola pri Sv. Vidu počastila matere s posebno prireditvijo v farni dvorani, v nedeljo pa je isto storila Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti. Prizadevnemu učiteljstvu, učencem in staršem čestitamo!

St. Clairski upokojenci—

Redna seja Kluba upokojencev bo ta četrtek, 16. maja, ob 1.30 pop. v prizidku Slovenskega narodnega doma na St. Clairju. Vhod je skozi vrata v ozadju poslopja. Članstvo je vabljeno, da se seje udeleži, novi člani pa so vedno dobrodošli.

Naše počitnice—

Vsako leto ob koncu junija in začetku julija gre AD na dvotedenske počitnice. Letos bomo to ustaljeno prakso spremenili. AD bomo redno tiskali do petka, 28. junija. Potem gremo na počitnice za en teden in bomo zopet začeli tiskati v torek 9. julija in nadaljevali do petka, 23. avgusta. Drugi teden počitnic bo trajal do torka, 3. septembra.

Dennis Eckart liberallec—

Podatki, ki jih je danes objavil *Cleveland Plain Dealer*, kažejo, da je kong. Dennis Eckart med liberalnejšimi člani kongresa, najbolj liberalen pa je črnski kongresnik Louis Stokes. V isto kategorijo spadata tudi kongresnika Feighan in Oakar.

Spominski dar—

Neimenovani prijatelj je daroval \$10 v tiskovni sklad AD v spomin na pok. Valentine Mavka. Hvala lepa!

Glas iz župnije Sv. Kristine—

Članice Oltarnega društva te fare želijo povišati število članic. Zelo bi bile vesele, če bi se jim pridružilo več farank. Pokličite eno od naslednjih za več informacije: Mary Gerl (261-1316), Anica Košir (731-0047), Marica Miklavčič (486-4627).

VREME

Spremenljivo oblačno in toplo danes z najvišjo temperaturo okoli 85° F. Pretežno oblačno jutri z možnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 83° F. V četrtek spremenljivo oblačno, zopet z možnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 75° F. Za petek in soboto napovedujejo lepo vreme.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
RT. REV. MSGR. LOUIS B. BAZNIK

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece
Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece
Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25
Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;
Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 — year; \$18.00 — 6 mos.; \$15.00 — 3 mos.
Canada:

\$42.00 — year; \$27.00 — 6 mos.; \$17.00 — 3 mos.
Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 — year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 38 Tuesday, May 14, 1985

Slovensko domobranstvo

»Pa dajmo!« sem zapisal oni dan, ko sem se kot nasprotnik proslavljanja štiridesetletnice konca zadnje strahotne vojne končno moral pridružiti plazu neljubih spominov in spornih proslav, ki se je sprožil zlasti čez Evropo in Ameriko. Pa sem še vedno mnenja, da bi bilo bolje ko bi tega plazu ne bilo. Slovenci imamo v nizu vojnih spominov po eni strani ponosen, po drugi pa bridko žgoč spomin na usodo slovenskega domobranstva, ko je angleška zasedbena vojaška oblast s sramotno prevaro poslala domobranci s Koroškega v krvave roke revolucionarja Tita, in so jih komunisti z malimi izjemami do zadnjega mučili in pobili. Vetrinjska tragedija...

Vendar sedaj ne mislim pogrevati prežalostnih zgodb o vračanju in sledeči usodi fantov in mladih mož, najboljših kar jih je rodila slovenska mati, saj so se za ceno svojega življenja svobodno odločili braniti ideal svobode in krščanske tradicije svojega naroda. Pač pa hočem kratko spregovoriti o sami ideji domobranstva v naši domovini, o ideji, katero so marksistični zaslepljenci tako kruto popačili, oskrnili in umažali. Kar bo v naslednjem povedanega v narekovajih (» — «), ni iz mojega zelnika, marveč je doslovno povzeto iz razprave moža, ki je bil kot pooblaščenec najmočnejšega političnega gibanja v Sloveniji (SLS) sredi dogodkov v domovini med vojno in revolucijo, in je pri njih aktivno sodeloval. Ta mož je pokojni predsednik Slovenskega narodnega odbora in načelnik begunske Slovenske ljudske stranke **Miloš Stare** blagega spomina. V *Zborniku Svobodne Slovenije* za l. 1965 (eden v dolgi vrsti dragocenih *Zbornikov*, ki jih je on zamislil in izdal), je objavil iz lastne skušnje nastanek in vsebino domobranstva ob 20. obletnici njihovega pomora.

Izbrani so le posamezni odlomki Staretove razprave.

»Komunisti in fašisti so s svojim uničevalnim delom v Ljubljanski pokrajini (pod italijansko zasedbo, op. pis.) priklicali v življenje vaške straže. Slovenski kmet se je odločil, da brani sam svoje življenje, svoj dom in imetje. Opis nastanka prve vaške straže na St. Joštu nad Vrhniko je dokument, ki osvetljuje vso tragiko tiste dobe. Vaški stražarji pa so bili tudi tajno povezani v sestav jugoslovanske vojske pod vodstvom Draže Mihajlovića. Ko je prišel zlom Italije septembra 1943, so upali, da se bodo združili z zavezniškimi armadami, ki bodo ustavile komunistične morije v Sloveniji. Upanje v prihod zaveznikov v Slovenijo se ni izpolnilo.«

»Pod vtisom neposredne nemške okupacije tudi Ljubljanske pokrajine, so se septembra 1943 sestali nekateri višji jugoslovanski častniki na tajni posvet na Poljanski cesti št. 19 (v Ljubljani). Od civilistov je bil povabljen na razgovor le pisec tega članka (t.j. Miloš Stare, op. pis.). Od častnikov sta bila med drugimi generalštabni podpolkovnik Peterlin in polkovnik Kokalj, bivši poveljnik konjeniškega polka Kraljeve garde. V razgovorih so navzoči častniki skušali rešiti najbolj aktualen problem: kako preprečiti nevarnost, da bi Nemci mobilizirali vaške stražarje ter ostale može in fante in jih poslali na fronto, ter kako preprečiti, da jih ne bi zvelikli v gozdove komunistični partizani. Treba je ohraniti vse za borbo sposobne može in

40. obletnica množičnega pokolja

CLEVELAND, O. — Če se ozremo nazaj, štirideset let je že dolga doba, in za marsikoga celo življenje. Mnogo jih je, ki jih ni več med nami, a več je tistih, ki takrat še niso bili rojeni. Zaradi teh, katerih takrat še ni bilo, je potrebno, da se ohrani med nami spomin na tiste junake, o katerih današnja zgodovina doma in po svetu molči.

Šele sedaj, po tolikih letih, se sliši tu in tam glas, kdo so bili ti ljudje in kaj so zagrešili, da današnji režim doma v Sloveniji o njih molči. Posebno razveselljivo je dejstvo, da se ti glasovi slišijo ravno po Sloveniji. Tamkajšnja mladina hoče vedeti, kdo so bili domobranci, kdo so bili civilisti, kdo žene in otroci, katere so pobili brez kakršnega sodnega postopka. Zakaj je bilo treba tega bratomornega pokolja? Ali ni bila takrat vojna v Evropi že končana, in, če tako,

Romanje v Lemont

CLEVELAND, O. - Kakor vsako leto, tako tudi letos Slomškova zveza pripravlja romanje na naše ameriške Brezje. Iz Clevelanda bomo odpotovali v soboto, 29. junija, zjutraj, vrnili se bomo 1. julija med 5. in 6. uro zjutraj.

En avtobus je naročen, vozina, prenočišče in hrana stane \$75. Točen čas odhoda bo pravočasno objavljen.

Lepo prosimo, pridružite se nam! Tudi če nimamo posebnih prošelj, zahvalimo se Bogu in njegovi Materi za neštne dobrote, ki jih dnevno prejemamo, pa mogoče premalo cenimo.

Spomnili se bomo naših pokojnih bratov in sester, ki so bili nasilno vrnjeni in še danes ne vemo za njihove grobove. Obiskali bomo grob našega dobrega pok. škofa Rožmana ter grobove vseh duhovnikov, ki počivajo na lemontskem pokopališču.

Dragi rojaki, pridružite se nam! Prosimo tudi, da se prijavite čimprej. Naša želja je, da bi napolnili kar dva avtobusa. Prijave sprejemajo:

John Petrič	481-3762
Janez Prosen	486-2394
Vinko Rožman	881-2852
Julka Smole	391-6547

Odbor Slomškovega krožka

fante na slovenski zemlji, da bi se mogli v danem trenutku priključiti zapadnim zaveznikom, so zatrjevali. Rešitev so videli v tem, da bi se formirale nekake policijske čete pod slovenskim vodstvom na slovenskem ozemlju v čim večji neodvisnosti od Nemcev.«

»Začele so se priprave, in kakor mi je kmalu sporočil polkovnik Kokalj, so ugodno potekale po zamišljenem načrtu. Prvi organizatorji teh formacij pa so bili razrešeni in je vodstvo te organizacije prevzel general Rupnik.«

Tako poroča o nastajanju slovenskega domobranstva Miloš Stare, ki se je osebno udeleževal vseh priprav za realizacijo zgoraj opisanega načrta. Nič pa ne omeni, kako je prišlo do tega, da so bili snovatelj preobrazbe vaških stražarjev pod italijansko zasedbo Ljubljanske pokrajine v domobranci pod nemško okupacijo tudi tega dela Slovenije, razrešeni in je bila ta naloga poverjena generalu Rupniku. Iz Staretovega opisanja miselnosti in stališča gen. Rupnika do Nemcev, ki ga bomo objavili v drugem delu tega članka, bo pa mogoče razbrati razloge za take razvoj. (Dalje)

zakaj to pobijanje?

Ali se je današnji režim res tako bal svoje opozicije, da jih je pobil, s tem pa pokazal, da v Sloveniji ni bilo vojne proti okupatorju, ampak navadna komunistična revolucija. Le komunisti delajo tako, da svoje nasprotnike pobijejo, da pridejo do oblasti. Taka dogajanja v svobodnem svetu ne odobravajo in če mogoče preprečijo. A ne s silo, ampak s svobodnimi volitvami.

Kaj moremo mi v tujini storiti, da se take stvari v Sloveniji ne zgode več, in da današnji režim prizna svojo krivdo. Dne 26. maja se nam nudi priložnost, da nekaj naredimo. V čim večjem številu se zberimo

Drobtinice, sladke in žaltave...

CLEVELAND, O. - Po uspelem, končanem delu se spodobi, da sledi zahvalna pesem!

Nabirka v »Spominski sklad škofa Gregorija Rožmana« je nadvse lepo uspela in se zaključuje z zahvalno sv. mašo na nedeljo, 19. maja, dopoldne ob 10.30 v cerkvi Marije Vnebovzete. Maša se bo darovala za vse dobrotnike, ki so v ta sklad prispevali, in za vse pokojne, v kateri namen so nekateri darovali.

Slika škofa Rožmana bo pri tej sv. maši postavljena na pogled. Slika si lahko pred in po maši od blizu ogledate in se od nam ljubljenega škofa Rožmana poslovite, predno gre na dolgo pot v svojo ožjo domovino, domov na Koroško. Kdor le more, naj pride k tej sv. maši — lepo ste vsi vabljeni!

Ob tej priliki se tudi jaz vsem odbornikom lepo zahvaljujem za tako lepo sodelovanje — še posebej inž. Jožetu Želletu, ki je prevzel predststvo, ter pokroviteljema č.g. Viktor Tomcu, župniku pri Mariji Vnebovzeti, ter č.g. Jožetu Božnarju, župniku pri Sv. Vidu.

Stokrat »boglonaj« izrekam vsem darovalcem, enako seve za majhne kakor večje darove.

Ako bi še kateri posameznik ali društvo želelo biti v seznamu Rožmanovih prijateljev, lahko še položi svoj dar.

Imena darovalcev, ki so darovali po septembru 1984, bodo objavljena v Moh. koledarju za leto 1986. Ako je

v katedrali sv. Janeza (St. John's Cathedral) k sveti maši, katero bo daroval prevz. škof Edward Pevec ob somaševanju msgr. Louisa B. Baznika in več drugih slovenskih duhovnikov, v spomin vseh žrtev komunizma doma in po svetu.

Pridimo v čim večjem številu, če le mogoče v narodni noši. Povabljenih je tudi precej drugih narodnosti in pa višjih političnih in državnih osebnosti. Naj nihče brez tehtnega razloga ne izostane. Pokažimo svetu, da imamo tudi Slovenci svoj »Holocaust«. Sv. maša bo ob treh popoldne in natančnejša navodila boste še zvedeli po tem časopisu. Torej na svidenj!

Pripravljalni odbor

katero ime zgodnjih darovalcev pomotoma izpadlo, da ga ni v koledarju za l. 1985, bo prav tako objavljeno za leto

Spominska sv. maša tudi na Koroškem

J. P. nam posreduje izvleček pisma msgr. dr. Janeza Hornböcka, v katerem piše tudi:

Spomin na žalostni 24. maj 1945.

Sv. mašo poklanja Družba sv. Mohorja in se bo darovala ta dan ob 6.30 v romarski cerkvi v Podgorju v Rožu za vse pomorjene vrnjene domobranci, borce in žrtve revolucije.

Ko sem meseca septembra 1945 prišel kot župnik v Podgorje, so mi odnotni farani pravili o dogodkih 24. maja 1945. Dne 24. maja 1945 so na podgorskem kolodvoru prvič začeli vračati domobranci, ki so jih pripeljali v tovrnjakih iz Vetrinja, Titovim četam v Podroščici. Naši ljudje, starejši, se še dobro spominjajo tiste stega strašnega dogajanja na našem podgorskem kolodvoru. Ko je bil vlak poln, je odpeljal proti Podroščici. Tam da je bilo še bolj strašno.

Ljudje, ki so to vračanje gledali, so slutili, da ne bo kaj dobrega — še malo pa si niso mislili, da bodo vsi ti borci (domobranci) tako kruto pomorjeni.

V molitvi se bom spominjal pokojnih borcev in vseh slovenskih mučencev tudi v dne, ko boste v Clevelandu in drugod obhajali spominske dneve.

Vsem pošiljam pristrčne pozdrave iz Koroške.

Janez Hornböck
župnik v Podgorjah

1986. Lepo se prizadetega naproša, da se javi na naslov: J. Prosen, 16211 Trafalgar, Cleveland, OH 44110.

Prof. Jože Velikonja se v svojem pisanju v *Ameriški Domovini* sprašuje: »Kakšen položaj bo Rožmanova soba imela v (Modestovem) domu? Soba pod ključem?«

L. P.

(dalje na str. 3)

SLOVENSKI SPOMINSKI DAN

v nedeljo, 26. maja 1985 v Clevelandu, Ohio pod pokroviteljstvom
prevzv. škofa dr. Edwarda Pevca.

Ob 3. uri popoldne sv. maša v katedrali sv. Janeza
(St. John's Cathedral) na 9. cesti v Clevelandu.

Glavni maševalec prevzv. škof dr. Edward Pevce
ob somaševanju slovenskih župnikov in duhovnikov.

Drobtinice, sladke in žaltave...

(nadaljevanje z 2. str.)

Že polstoletja nazaj sem bil nekaj časa cerkovnik farne cerkve Sv. Kozma in Damijana. Zjutraj, ko sem šel »dan« zvonit, sem cerkvena vrata odklenil. Zvečer, ko sem »večernicam« odzvonil, sem vrata zaklenil. Sorodnica iz domovine mi je pravila, da se sedaj tudi na deželi po opravljenih mašah cerkve zaklepajo.

Ko sem prišel leta 1949 v naš Cleveland, sem podnevi ob vsakem času lahko stopil v katerokoli cerkev. Danes tega ni več, ker delamržeži (več kot reveži!) vlamljajo v nabitnike in namerno delajo škodo. Cerkve se odklepajo, vsaj v Clevelandu, pol ure pred priletom maše ali kakšne druge pobožnosti, po opravi se pa zopet zavrti ključ.

Prva leta po prihodu v to deželo smo se v prostem času brez vsakega strahu sprehajali in posedali (takrat še nismo imeli avtomobilov) po naših Kulturnih vrtovih (Cultural Gardens). Kdo in koliko se jih še danes brezskrbno sprehaja po tem parku? Še naši kulturniki, bronasti in kamniti, čisto nedolžni, so jim sodobni barbari odbili glave.

Še nekaj let nazaj mi ni na misel prišlo, da bi vrata zaklenil, če sem šel k sosedu ali za hišo na vrtiček. Sedaj se ključ vrti, če grem le nekaj metrov od hiše; tudi sosedji tako delajo. Nisem menda samo jaz zajc strahopetni!

Mohorjeva, ta pa naj bi nastežaj držala vrata odprta tudi v času, ko ni v čitalnico pričakovati obiskov. Jaz sam bi Mohorjevi svetoval, če bi me ona vprašala za nasvet, naj bodo vrata v čitalnico zaklenjena kadar so fantje v šoli in ni drugih obiskovalcev. Ne more si Mohorjeva privoščiti knjižničarja, ki bi celi ljubi dan se mudil v čitalnici in držal odprte oči na morebitni zlobni roki.

Kdor ni slep, razume, da smo v dobi lepega blagostanja na eni strani, na drugi pa v dobi kraje in banditskega razbijanja, kakršnega verjetno še ni bilo pred 50 leti. Vsaj mnogi mi starejši tako gledamo.

Čemu pohujšanje, če bi bila gotovi čas Rožmanova čitalnica zaklenjena?

Poročilo Mohorjeve pravi,

da je Rožmanova knjižnica v domu Sv. Modesta ena največjih slovenskih knjižnic na Koroškem. Že do časa poročila je v njej izbor 3.000 knjig. Mohorjeva želi, da pridejo na police tudi knjige naših pisateljev, ki so nastale po vojni v Argentini, Kanadi, Ameriki in drugod. Pomagajmo in svetujmo, da pridemo do teh knjig. Mohorjeva pa naj pazi, da ne pride v to čitalnico kaj vsiljive rdeče navlake.

KOROTAN poje!

Poje že tam okoli 34 let tukaj doma v našem Clevelandu, vsaj 15 koncertov pa je že podal po drugih mestih Amerike in Kanade, povsod, kjer je številčno zbran naš slovenski življ. V poletju 1981 je pevski zbor Korotan z velikim uspehom, v veselje poslušalcem prepeval po Koroški in Primorski.

Letos poje ali, bolj točno povedano, bo pel mile slovenske pesmice 18. maja ob 7.30 zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Zbor šteje nad 50 pevcev in ti bodo nastopili v različnih sestavah: kot mešani zbor, moški zbor, ženski zbor in v duetih. Kakor vem, se bo nekaj pesmic podalo ob spremljavi klavirja, za srečen in vesel konec pa bo dve pesmi pospremil priljubljeni Alpski sekstet, ki bo tudi igral po koncertu za ples in zabavo.

Pokažimo, da še ljubimo našo pesem in napolnimo dvorano. Vstopnice so v predprodaji in dobile se bodo pri blagajni pred dvorano na večer koncerta. Samo po \$4 so.

Za dobro voljo bi eno povedal, pa že vidim, da je ne smem.

Veter mi je prinesel »štimo« (ne vem, ali je res ali ne), da se je Mecan, ki pod klobukom »Skuhal ali pogrel« pripoveduje okrog, oni dan jezil na J. P., češ, da včasih silim v njegovo področje. On (Mecan) da bo pisal za to stoletje čitateljem le za dobro voljo, jaz pa, da naj se z ljudmi preklam, če me ravno veseli.

Menda se res ni mogel obvladati in žena ga ni mogla potolažiti. Sredi belega dneva je stal na hišnem pragu in kričal v vas tako glasno, da so od strahu obcestne svetilke pomi-

PITTSBURGH, Pa. — Kdor je proti OF, ta je izdajalec. Za izdajalce je edina kazen: smrt. Po tem geslu so se komunisti vseh vrst razbesnili po Sloveniji in morili mlade in stare, kmečke ljudi, izobražence, duhovnike. Dejstva ostanejo dejstva, tudi če jih komunisti taje.

Štirideset let je bila državna tajnost, da niso pomorili domobranci in druge. Sedaj pa po Sloveniji sedanji ali bivši komunisti, rojeni v času »osvoboditve« in vzgojeni po komunističnih šolah, zahtevajo resnico glede preteklosti. Prej ali slej se bo uresničilo, kar je škof Rožman l. 1945 zapisal: »Za svojo osebo sem prepričan, da nam bo čas dal prav in nas popolnoma opravičil.«

V tem sestavku naj bodo omenjeni slovenski katoliški duhovniki, ki so izgubili življenje med in po vojni. Seznam ni popoln, ker zaradi komunistične »svobode« ni varno iskati v Sloveniji podatke o pomorjenih duhovnikih. Morda bo kak bralec teh vrstic mogel dati kaj pojasnil glede pomorjenih duhovnikov.

Med vojno in po vojni je bilo umorjenih slovenskih katoliških duhovnikov: 82. Po komunistični krivdi jih je bilo umorjenih 63, po Nemcih 6, v Jasenovcu (ustaši) pa 8, vseh skupaj torej 77.

Ali kdo ve, kdo je končal življenje petim drugim duhovnikom, ki so sicer bili: dr. Zdešar, Štefan Bastič, beneška du-

žikovali. Jojmene, v kuhinjo se je spravil in tam razbil na drobne kosce nedolžne ribniške skledice in lonce, pa lesene žlice razlomil. Žalosten da je bil pogled na to razdejanje.

Ko se je naposled le pomiril, je ljubeče poprosil ženo, naj mu izbruh odpusti, in, da naj pospravi. Ko je žena z »znučano« brezovo metlo črepinje po kuhinji in veži pometla v smetišnico, ji je za tisti dan samo še rekel: »Črepinje in zlomljene žlice stresi sedaj za sosedov cvetlični grm. Saj me poznaš in veš, da imam jaz rad mir in čistočo v hiši.«

Mecan res lepo pripoveduje. Gledal bom, da ga ne bom več spravil v slabo razpoloženje, ko je po naravi tako blaga duša.

J. P.

hovnika Obid in Pirec. O petem imenu je pisala Družina 14. aprila 1985, ko je omenila, da je umrl mučeniško smrt župnik v Veliki Polani, Prekmurje, Danijel Halas dne 15. marca 1945. Tako pridemo do števila 82 duhovnikov.

V Jasenovcu so umrli sledeči: Sem, Orešnik, Grobler, Kač, Kodrič, Rančigaj, p. Anzelm Polak. Pod Nemci so umrli: Duhovnik TONE, Gomilšek, Platiša, Vitigoj, Završnik, Potokar.

Morda bo bralce zanimal ta poučen podatek: Pred ustanovitvijo prve vaške straže 17. julija 1942, so komunisti že umorili 11 slovenskih duhovnikov. Iz Koroške je bilo vrnjenih 14 kuratov, ki so pokopani z umorjenimi domobranci. Pred sodiščem v Ljubljani sta bila obsojena na smrt Cerkovnik in Križaj. Pred sodiščem v Kočevju pa sta bila obsojena na smrt Malovrh in Šinkar.

Za vse druge mrtve duhovnike naj povedo komunisti, kjer so bili obsojeni. Odgovora na to vprašanje seveda ne bo. Komunisti se resnice boje. Mati duhovnika Viljema Savellija je toliko časa pritiskala na vlado v Ljubljani, da so ji sporočili potom načelnika notranje uprave dr. Turnška, da je bila obsodba nad sinom izvršena, a brez sporočila, kje je pokopan.

Najmlajši duhovnik, umorjen brez šodbe od komunistov, je bil Boris Kerč, vrnjen z domobranci. Posvečen za duhovnika je bil 11. junija 1944, umrl pa je v začetku junija 1945. Duhovnik ni bil niti eno leto. V knjigi Revolucija okoli Limbarske gore je pisan o Kerču, zaprtem v Teharjih. Domobranec, ki je na poti v smrt ušel, pripoveduje: »Med nami je bil kurat Kerč, ki nas je spodbujal z zaupanju v božjo pomoč, naj pride karkoli. Ko je mineval drugi dan zopora, je prišel v sobo in dejal: Fantje, moja ura je prišla. Odpeljali me bodo skupno s častniki. Lahko si mislite sami, kaj bo z nami. Bodite trdni v veri. Zaupajte v božjo pomoč, v Marijino varstvo, četudi pride najhujše nad nas. Molite veliko in zaupno. Dam vam odvezo. Saj sem morda zadnji duhovnik, ki vam daje božji blagoslov.«

Verjetno je bil umorjen v Teharjih, kjer so — kot ljudje še danes točno vedo — psi grizli človeške roke, ki so jih izvlekli iz ne popolnoma zasute jame, kamor so komunisti metali mrtve in napol mrtve žrtve.

Drugi najmlajši duhovnik je Vinko Kastelic, posvečen za duhovnika 7. julija 1940, umorjen 1. julija 1942. Niti celih dve leti ni bil duhovnik. Kot kaplan v Št. Jerneju se je z vso duhovniško gorečnostjo vrgel na delo med mladino, zato je bil takoj od začetka nevaren za komuniste.

Komunisti so pod vodstvom Čorta-Pirkoviča, komandanta gorjanskega teritorija, odvedli v Gorjance družinskega očeta, nekaj fantov, ki se nikdar niso vrnil; odvedli člani kmečke KA. Kastelic je ob tem zelo trpel. On je vodil kmečko KA v fari. Čutil je odgovornost za fante. V Dnevniku, ki so ga našli po njegovi smrti, je med drugim zapisal: »V resnici se mi (fantje) hudo smilijo. Silno rad bi jim pomagal, še rajši bi jih rešil, čeprav za ceno svojega življenja. Rad bi dal svojo mlado življenje v spravo...da bi preganjalci božji postali častilci.« On in fantje so končali svoje življenje po rokah šentjernejskih komunistov, ki so jih osebno poznali.

40 let mineva, ko brezbožna diktatura komunističnega tiranstva z barbarstvom, ki ga je zmožen le s hudičem obseden stalinistični komunist, uničuje versko in narodno življenje Slovencev. Ni dvoma, da bo nekoč resnicoljubna zgodovina pokazala versko in narodno zavednost žrtev, ki jih je uničilo brezboštvo komunistov, ki grade na lažeh, varanju, ječah in potokih nedolžne krvi.

Slovenski Spominski dnevi naj tudi v mladini poživijo zavest, da so sinovje in hčere naroda, ki je trpel in še trpi na lepi zemlji pod Triglavom, da so člani naroda, ki je v stoletjih stisk in brezupa prehodil že vse postaje križevega pota, pa je vendar obstal, in smo prepričani, da bo obstal tudi v bodoče. Nedolžna kri naših mater, očetov, fantov, deklet, duhovnikov je garancija naše bodočnosti.

Jože Cvelbar

Slovenski pevski zbor

KOROTAN

vabi na svoj

KONCERT

Sobota, 18. maja 1985

v Slovenskem narodnem domu,
6417 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

Začetek ob 7.30 zvečer

Za ples bo igral Alpski sekstet

— Vstopnina: \$4.00

KONCERT SLOVENSKE PESMI

CHICAGO, Ill. — Pevski zbor *Slovenska pesem* je s svojim koncertom 27. aprila pri Sv. Štefanu nudil Slovencem in ljubiteljem petja in glasbe prijeten večer. Ob tem koncertu se mi je vzbudilo toliko misli, da bi lahko napisal knjigo. To pa zato, ker imam posamezne, ki sestavljajo zbor, in udeležence za celoto in enoto osebe. Petje ni le izražanje talentov, ki jih imajo člani zbora; je izraz njihove celotne osebnosti s plemenitimi težnjami, ki jih žele uresničiti v življenju. Prav zato pevski zbor potrebuje poslušalcev; brez njih ne more izvrševati svojega poslanstva. Med koncertom doživljamo, da posameznik potrebuje soljudi, ker le v povezanosti z njim lahko uresničuje in oblikuje svojo osebnost.

Obstoj in delavnost pevskega zbora ima važen vzgojen pomen. Vzgoje danes potrebujemo vsi, ker bolj in bolj postaja vzgoja samo ukazovanje in zahtevanje pokorščine. Pomen pevskega zbora je namenjen najprej tistim, ki hodijo k pevskim vajam. *Slovenska pesem* združuje družine; že se nam pevcev in pevk nam to pove. Redne pevske vaje zahtevajo dobro voljo, smisel za skupno delo, disciplino in smisel za učljivost. Zato pevske vaje niso samo iskanje talentov, marveč v prvi vrsti vzgoja talentov.

Talente je treba v človeku vzbuditi in vzgojiti. To sem čutil posebno v zadnji točki »Finale iz Matiček se ženi«, Linhart-Spendov. Nastopili so trije solisti: Alenka Arko, Franci Gaber in Ivanka Markun. Prva dva se še oblikujeta v pripravi za samostojno življenje. Ivanka ima družino.

Mislim, da od teh treh ni noben pričakoval solo točke. Ivanka je pokazala svojo sposobnost v delu za slovensko šolo. Alenka in Franci pa ob raznih nastopih. Že to zahteva disciplino. Dejstvo, da so bili izbrani nepričakovano za solo točke, je zahtevalo od vseh zaupanja vase in tudi precej napora.

Voditelj zbora ni gledal pri izbiri na dovršen talent, marveč je zbiral v duhu zdrave vzgoje povprečne pevce in jih s tem vzgojno prisilil k trudu in naporu. To mladi ljudje potrebujejo in ker je to premalo upoštevano, se pritožujemo, da mladi več nič ne ubogajo. Moramo jih spodbujati in jim nuditi priliko tudi za potrebno disciplino in pokorščino.

Ivanka je imela dobro in jasno izgovorjavo, Alenka in Franci pa sta pokazala, da sta svoji točki vzela resno in svoji vlogi izvedla takó, da sta zadovoljila poslušalce in obenem bila deležna njihovega priznanja. Tako sem čutil jaz.

Program in način izvajanja posameznih točk je pokazal, da *Slovenska pesem* ohranja in goji slovensko tradicijo. Tradicija ostane toliko časa tradi-

cija, dokler živi, zakaj s tem se tudi ustvarja. Noben voditelj tako zgovorno in razumljivo ne poudarja, da je treba tradicijo živeti takó, da jo istočasno tudi ustvarjamo, kot papež Janez Pavel II. med svojimi romanji križem sveta.

Ustvarjanje narodnega izročila ohranja narodno zavest in ljubezen do slovenskega (materinskega) jezika. To je pa nemogoče brez sodelovanja mladine. *Slovenska pesem* je s svojimi skušnjami v sodelovanju med člani zbora in z nastopi prepričala ljubitelje petja, da je tudi v sedanjem razkrajnjem nju družbe možno združevati mlade in odrasle v skupnem delu za ohranjanje duhovnih vrednot, ki so potrebne in so temelj uspešnega dela za skupno dobro.

Tu moram dodati še eno misel. Nekateri od poslušalcev so mnenja, naj bi *Slovenska pesem* izbirala za svoj program samo slovenske pesmi. To naj bi bilo dovolj, zakaj se vpletati v koncerte tuje pesmi. Ta misel je zelo zgrešena in po mojem izraža sebičnost. Pri *Slovenski pesmi* je precej mladih. Koliko zborov je zamrlo, ker so združevali samo eno generacijo.

Slovenska pesem ima tudi mlade, misli na bodočnost, čeprav je tudi bodočnost negotova, ker se mladi razhajajo in ustvarjajo samostojno življenje. Pri vsakem kulturnem delu je treba upoštevati sedanjost. Prevelika skrb za bodočnost je lahko tudi znamenje zanemarjanja sedanosti.

Mladi pevci in pevke *Slovenske pesmi* so menda vsi v srednjih in na višjih šolah. Tam so povezani z mednarodnim vzgojnim in znanstvenim svetom. Zato jim je treba prikazati vrednote slovenske kulturne tradicije v sorazmerju s tem, kar so drugi narodi ustvarili v kulturnem delu, v tem primeru v pevski in glasbeni umetnosti. To dvigne slovensko izročilo in slovensko kulturo na mednarodno ravan. In tega potrebujemo vsi, posebno pa mladi, da ne zapademo ob-

Karmel v Sori

FOWLER, Kans. — Že dva meseca se nisem oglasil v *Ameriški Domovini*, da bi vam povedal, kako napreduje gradnja karmeličanskega samostana v Sori na Gorenjskem. Med tem časom sem dobil nekaj pisem od sestre prednice, v katerih mi pove, da so z napredkom zelo zadovoljne. Vse seveda vodi škofijski ekonom in nadškof. Ko vam tole pišem, bodo že pokrivali streho na samostanu, drugi delavci pa seveda delajo znotraj. Kakih dvajset delavcev je neprestano zaposlenih.

Seveda se ne morejo dovolj zahvaliti za vse vaše darove. Samo eno povračilo vam morejo dati za vaše darove: svoje neprestane molitve za čutku manjvrednosti. Tega se zaveda tudi dr. Vendelin Špendov pri zbiranju točk za koncert.

Program je bil dobro pripravljen. To smo lahko videli v koncertnem programu, ki je bil v obliki brošure, ki ni vsebovala samo točke programa, seznam članov zbora in sponzorje, marveč je prikazala tudi glasbeno udejstvovanje komponistov pesmi in glasbenih točk, ki so bile izbrane za program. Že to delo je zahtevalo znanja in napora. Ta del programa je bil napisan v slovenščini in angleščini, kar je utrdilo zaupanje do *Slovenske pesmi*.

Na koncertu so nastopali: Zbor, mladinski orkester (nekateri člani so igrali tudi v spremljevalnem orkestru), moški zbor, mladenke, ženski zbor. Posamezne skupine zbora so tako pokazale svojo vlogo v zboru. Mislim, da nobena skupina zbora ne bo užaljena, ako dam na prvo mesto mladenke. Njihovi čisti in srebrni glasovi so plavali po dvorani v mladostni svežosti.

Važen del je doprinesel orkester, ki je spremljal zbor. Zaigrali so tudi melodije, ki smo jih slišali med vojno in revolucijo od domobranskega orkestra, ki je spremljal domobrance k nedeljski maši. Lepo je bilo, da nas je predsednik *Slovenske pesmi* razveselil z napovedjo, da je koncert posvečen ob 40-letnici vetrinske tragedije domobrancem, ki so v skupnih pokoljih zgubili svoje življenje, in vsem drugim žrtvam vojne, tudi ameriških vojn.

Ob sklepu tega poročila naj še čestitam novemu doktorju znanosti Janezu Vidmarju. Doktorat je prejel na Illinois University (na oddelku v Chicagu). Študiral je politične vede. Tema njegove doktorske disertacije je bila: Razčlenjenje (analiza) ljudske politike v vplivu doprinosov avtomobilske industrije na kongresno delovanje. Upam, da sem približno prestavil angleško besedilo takó, da bodo bralci AD razumeli. Sicer boste pa o tem lahko še več brali.

To je poročilo o koncertu. Rad bi napisal še več, a vsaka pesem ima svoj konec.

P. Fortunat OFM

vse vaše namene. Gotovo bo Bog uslišal njihove molitve.

Kdor je kdaj kaj gradil, dobro ve, koliko je notranjega dela, ko vsi zidovje že stoje. In to sedaj sestre skrbijo, kako bodo tudi to plačale. Zato se ponovno obračajo na vse Slovence v Kanadi in Ameriki za pomoč.

V zadnjem času sem prejel sledeče darove: N.N., Cleveland, Ohio \$250; N.N., Gary, Ind. \$50; Mary Kebe, Gloucester, Ont. \$50 kan.; John Kebe, Gloucester, Ont. \$10 kan.; Frances Pečnik, Pittsburgh, Kans. \$100; Rose Luzar, Indianapolis, Ind. \$20; Jacob Beznik, Milwaukee, Wis. \$200; N.N., Pepper Pike, Ohio \$50; Ludvik in Mara Jelenc, Berwyn, Ill. \$100; Rose Luzar, Wilmette, Ill. \$20; Gizella Hozian, Wilmette, Ill. \$20; N.N., Kans. \$10.

Vsem darovalcem priskrba zahvala! Če imate kakšne posebne molitvene priprošnje, kar sporočite mi, pa bom poslal sestram. Vaše darove lahko pošljete na moj naslov:

Rev. John Lavrih
P.O. Box 38
Fowler, Kansas 67844

MERE, UTEŽI

1 palec (inch)	2,54 cm
1 čevlj (foot)	30,479 cm
1 yard	91,439 cm
1 milja (mile)	1,61 km
1 pint	0,47 l
1 quart	0,95 l
1 gallon	3,79 l
1 ounce	28,35 g
1 pound	453,28 g
1 ton	907,2 kg
1 kilogram	2,2 lbs
1 dozen	ducat

Anlon M. Lavriša

ATTORNEY-AT-LAW (Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax-Notary Public
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

MALI OGLASI

Slipcover Sewer Needed
Full time work. Power sewing machines. Apply bet. 8 and 3, Mon. thru Fri.
Eastern Slipcover Co.
589 E. 185 St.
Euclid, OH 44119
486-2310

(37-43)

House for Sale
Brick Ranch. Lake Shore in Bratenahl. 30 fruit trees. Walkout basement. Wine cellar. 451-0307.

(36-39)

T.K. General Contractors, Inc.

Predelujemo kuhinje, kopalnice, delamo strehe, »driveways«, nove garaže in vsa potrebna gradbena dela na hišah ali poslovnih stavbah. Hiše barvamo zunaj in znotraj in tapciramo. Zidamo tudi nove hiše in poslovne stavbe.
— Vprašajte za brezplačen predračun! —

— 831-6430 —

Baby Sitter Needed

Reliable middle aged woman. Euclid Beach area. Must have own transportation. 531-8674.

(x)

Hiše barvamo zunaj in znotraj
Tapciramo (We wallpaper)

Lastnik TONY KRISTAVNIK

Pokličite 831-6430
ali 423-4444 zvečer

(X)

For Rent

Lake Shore Grovewood area. Double, up. 2 bdrm. All appliances. No children. No pets. \$325. Call evenings 442-3153.

(x)

Help Wanted

Part-time dental assistant. Call Tuesdays only, between 1 to 5 p.m. 431-4114.

(37-38)

For Rent

Newly remodeled, 3 rooms down. St. Vitus area. No pets. Call after 5 p.m. 432-0806.

(37-40)

For Sale

4 suiter. Income Property E. 64 St., south of St. Clair. Call 944-3260.

(37-38)

FOR SALE

Brick double. Neff Rd. area. 692-3393

(x)

Linotype for Sale

Good condition. \$400
Call (216) 431-0628

NAPRODAJ

Dvodružinska hiša. V okolici Sv. Vida. Kličite 361-2692.

(35-38)

HOUSE FOR SALE

by owner

3 bdrm. bungalow, vinyl siding, full basement. 75 ft. X 120 ft. Lot in Euclid, O. area. Off E. 200 St. Mid 40's
731-6907 after 6 p.m.

(38-41)

Downtown Cafeteria

Grill Cook and Steam Table. Call for appt. — 861-0650. Benefits and 12 paid holidays a year.

(38-41)

CUSTODIAN COUPLE

OSKRBNIKA

For ethnic hall. Salary plus free apt. with heat and light. Good opportunity for ambitious couple. Call 442-0142 or 531-2281.

(x)

“SLOVENIA RADIO PROGRAM”

HEARD COAST TO COAST
3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA
1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119

Kanadska Domovina

PLANICA — SLOVENSKI PONOS

(Svetovno prvenstvo v poletih na smučeh, ob 50 letnici Planice)

LETHBRIDGE, Alta. — Rateče so majhna, najvišje ležeča slovenska vas (870 - 1100 m) v savski dolini, kjer se izven nje srečujejo državne meje Avstrije, Italije in Jugoslavije. Še do povojnih časov je bila tam tudi zadnja gorenjska železniška postaja. Po vojni so železnico podrl.

Levo iz Rateč se začne lepa planiška dolina, ki se konča v Tamarju, nad katerim kraljuje eden najlepših slovenskih gorskih vrhov »Jalovec«, ki so mu navdušeni plezalci nadeli ime »slovenski fant«. V tej planiški dolini so po l. 1930 zgradili 5 skakalnic. Bile so za skoke preko 25 m, 40 m, 60 m, 80 m in velikanka za skoke preko 100 m.

Začetek teh skakalnic je povezan z imenom enega najstarejših slovenskih športnih klubov Ilirijo, ki je dober kilometer iz Rateč zgradila lep planinski dom oziroma 2 planinski stavbi, poleg teh pa še drsališče.

Med najpomembnejšimi člani Ilirije pa je bil inž. Stanko Bloudek. Mož je bil izredna športna osebnost. Rojen v Idriji 1890. leta, je študiral na Tehnični visoki šoli v Pragi, kjer je l. 1913 diplomiral. Vse svoje življenje je posvetil delu in predvsem športu. Že kot študent je med počitnicami prinašal v Ljubljano navdušenje in znanje v različnih športnih panogah.

Bil je takorekoč med prvimi pobudniki lahke atletike, nogometa, drsanja na ledu, hokeja na ledu in tenisa. Tudi tekmoval je v atletiki in umetnostnem drsanju, učil in navduševal, skratka bil je gonilna sila v slovenskem športu v skromnih začetkih. Bil je v večnih načrtih, gradil in financiral.

Izredno delaven je bil, čeprav brez prave službe. Bil je letalski konstruktor, izumil več patentov, ki so mu prinesli lepe zneske, in te je uporabljal za skromno življenje ter financiranje različnih gradenj, med katerimi je bilo prvo kopališče Ilirije v Ljubljani tj. prvi olimpijski bazen na prostem in ob njem skromno zimsko kopališče.

Silno pri srcu mu je bila seve Planica, kjer je zrastle vrsta skakalnic. Te je mladina pridno izkoriščala, saj so ljudsko šolci imeli tam namesto tedenske telovadbe skakalne treninge, kjer so pod dobrimi vaditelji napredovali in kasneje dosegali lepe zmage (npr. Polda).

Planiška zgodovina velikank, rekli so ji tudi mamutska skakalnica, se začne po l. 1930. Načrte za velikanko je izdelal sam inž. Bloudek, graditi pa jo je začel gradbenik Ivan Rožman. Nalet je sestav-

ljalo leseno ogrodje, doskok in iztek pa zahtevno izoblikovana naravna strmina. V pripravi velikanke je bil mnoga medvojna leta gorenjski domačin Janez Kerštajn s skupino delavcev, ki so dnevno urejali steptano strmino in strm nalet.

Kmalu novi svetovni rekordi

Prvič so bili treningi in tekme na velikanki l. 1934, na katerih je Norvežan Birger Ruud postavil dotlej najdaljši rekord. Kmalu pa sta dosegla St. Marusz 97 m in Norvežan Anderson 99 m.

Dotlej nepoznana Planica v mali Sloveniji je čez noč vzbudila pozornost evropskih zimsko-sportnih krogov. Mnogi, posebno severnjaki, tu predvsem Norvežani, ki so dotlej vodili v smučarskem skakalnem športu, so v ljubosumnosti začeli gonjo proti skakalnic, ker jih je malo znan narod v gradnji skakalnic prekosil.

Tako l. 1936 nisto nastopili, kar se jim je hudo maščevalo, saj je na tekmah 16. marca 1936 sedemnajstletni Sepp (Bubi) Bradl skočil 101 m in s tem skokom zapisal svoje in ime Planice v svetovno zgodovino smučarskega športa.

Ker sem to leto in vsa naslednja sodeloval pri organizaciji planiških skakalnih tekmovanj, vem veliko podrobnosti o dogodkih na terenu samem in mnogo zakulisnih borb mednarodnih in celo domačih športnih krogov.

Prvega skoka nad 100 m inž. Bloudek ni videl. Ko sta z Janezom Kerštajnom skakalnico vzorno uredila, se je skromni mož, ki je slutil uspeh, enostavno umaknil. Ogromni aplavzi, ki so jih bili deležni korajžni skakači od večdesettisoč gledalcev so mu potrjevali uspeh. Po tekmah se je nasmejan pojavil med srečnimi skakači, ki so mu poleg ogromne množice navdušeno čestitali.

Do planiške velikanke so v svetu poznali le srednje in večje skakalnice. Skakalnice torej, ki so dovoljevale skoke okoli 70m in večje 90 m. Na skakalnicah teh velikosti se še sedaj vrše svetovna in olimpijska prvenstva v smučskih skokih.

Pred II. svetovno vojno so se vršila tekmovanja in treningi še l. 1938. Takrat je spet Bradl poletel 107 m. L. 1940 in 1941 tudi, ko je Nemec Gering prišel z nemško skupino skakačev prav iz fronte in poletel 118 m.

Skupaj s temi mednarodnimi skakalnimi mojstri so skakali seve tudi slovenski tekmovalci in postavljali nove jugoslovanske rekorde. L. 1936 je Bohinčan Albin Novšak skočil 89,5 m, 1941 pa Rudi Finžgar 95 m. Po vojni so seve

rekorde izboljševali in je 1947 Rudi Finžgar skočil oz. poletel 102 m, l. 1948 spet Polda 109 m in 1950 Finžgar 114 m.

Po zadnji vojni sta zrastle v Evropi še dve velikanki, v Kulmu, Avstrija, v Nemčiji pa v Obersdorfu. Nekaj let kasneje se jima je pridružila še skakalnica v Vikersundu. Razumljivo, tudi na teh skakalnicah so začeli padati rekordi, zlasti v Obersdorfu. Planico so nekako prehiteli. Tako je npr. poletel Slovenec J. Šlibar v Obersdorfu 141 m in postal svetovni rekorder. Vsi novi rekordi so bili doseženi v Obersdorfu, le l. 1965 enkrat v Kulmu.

Dejstvo je bilo, da je po l. 1950 stara planiška velikanka doslužila. Prva povojna leta je bilo delo usmerjeno v važnejše smeri, saj je bilo treba obnoviti požgane in porušene dele na slovenski zemlji, ki so jo uničevali menda gozdarji več kot tuji sovražniki.

Slovenskim smučarskim krogom ni šlo v račun, da so nas tujci prehiteli. Inž. Bloudek je spet začel načrte za še večjo skakalnico, topot z betonskim, bolj vzdržljivim materialom, kombiniranim z lesom. Njegovo delo sta nadaljevala mlada inženirja Janez in Lado Gorišek. Po njunih načrtih so zgradili novo velikanko, ki bi naj dopuščala skoke nad 160 m. In res so na njej dosegli nove daljave, ko je Čeh Raška poletel 164 m, Slovenec Štefančič pa 150 m.

Mednarodna smučarska zveza — FIS — je vse po Planici kar nad dve desetletji nasprotovala smučskim poletom, končno pa so z njenim soglasjem sklenili v Opatiji l. 1971, da naj se skoki na smučeh v daljavah nad 100 m imenujejo poleti in da so to nova smučska panoga ter naj se v tej panogi vrše svetovna tekmovanja. Tako so l. 1972 prav Planici — zibelki smučskih poletov — poverili prvo uradno prvenstvo. Odtlej se navadno vrše prvenstva izmenoma letno na že omenjenih treh velikankah (Planici, Kulmu in Obersdorfu).

Letos, za 50-letnico Planice, so svetovno prvenstvo za skoke čez 100 m spet poverili Planici. Dne 17. marca so pred nad sto tisoč gledalci na izboljšani velikanki poleteli tekmovalci v doslej neverjetne daljave. Zmagal je zadnji dve leti neprekosljivi Finec Mati Nykanen z daljavami 187 in 191 m. Druge je bil Nemec Jens Weissflog, tretji pa Poljak Pavel Ploc.

Zanimivo je bilo, da je Amerikanec Mike Holland poletel 186 m — bil torej svetovni rekorder in prvak samo 27 minut, ker je malo pozneje

Slovensko letovišče

TORONTO, Ont. — Slovensko letovišče severno od Boltone se je s 5. majem zopet odprlo. Sicer je bilo tudi v zimskih mesecih tu in tam ob nedeljah odprto in prav tako za Veliko noč, vendar je navadno obisk omejen zgolj na redne obiskovalce, ki kot poštarje nič ne ustavi: Ne sneg, ne dež, ne vihra v noči.

Z otvoritvijo nove sezone se bo na letovišču tudi pričela redna sv. maša ob 11. uri dopoldne. V dvorani se bo dobilo kosilo in točilnica bo imela na razpolago mehke in druge pijače.

V nedeljo, 9. junija, bo Telova procesija. Potem katoliški in Slovenski dan, vmes pa še druge prireditve, ki vselej privabijo lepo število Slovencev na ta košček slovenske zemlje.

V prosti naravi je vsaka stvar prijetnejša kot pa v zakajenih dvorinah!

Slovenski parlamentarci

TORONTO, Ont. — Prišel se je nov tečaj (zlasti za naše mlade akademike), da se seznani s pravili in uradnim postopkom, ki so del vsakdanjega upravljanja našega parlamenta v Ottawi. Zamisel organizatorjev je gotovo hvalevredna, saj bo to našim mladim ljudem dalo znanje delovanja parlamenta, kjer se pišejo novi zakoni in se črta pot nas vseh, ki smo kanadski državljani. Z razumevanjem postopkov in pravil državne zbornice, bodo ti mladi ljudje tudi v slovenskih organizacijah lahko doprinesli svoj delež in izpopolnjevali pomanjkljivosti pri organiziranju novega slovenskega rodu, ki raste v Kanadi in ki bo — Bog daj — sledil nam, ki počasi eden za drugim odhajamo.

Vsem mladim ljudem ta tečaj toplo priporočam. Če se zanj zanimate, pokličite g. dr. Avgušтина Kuka (439-8387), ki vam bo dal nadaljnje informacije.

O.M.

Kritične besede književnikov v SFRJ

GORICA, It. (Po *Kat. glasu*) — V Novem Sadu se je v nedeljo 21. aprila zaključil 9. kongres Zveze književnikov Jugoslavije, ki je trajal tri dni. Za novega predsednika je bil izvoljen slovenski pesnik, pisatelj in publicist Ciril Zlobec.

Udeleženci kongresa so odobrili ob koncu zasedanja dva dokumenta: poslanico ob 40-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom, v kateri se zavzemajo za mir in tvorno sožitje med narodi ter sporočilo, namenjeno jugoslovanski družbeni skupnosti.

V tem sporočilu poudarjajo, da mora biti pisatelj vest svojega časa in družbe, v kateri živi, da je torej hkrati ustvarjalec in kritik. V odstavku, ki je posvečen pojmom svobode in demokracije, je rečeno, da je svoboda ustvarjanja geslo in cilj sleherne družbe, ki ne pozna meja in je naravnana na napredek in v prihodnost.

Opirajoč se na to spoznanje zahtevajo pisatelji ukinitve tistega člena kazenskega zakonika, ki kaznuje prekršek osebnega mišljenja in zahteva od državljanov moralno-politično neoporečnost (tj. da soglaša s sedanjo uredbo družbe in se podreja partiji - op. ur. *Kat. glasu*).

po njegovem skoku poletel Nykanen 191 m, s tem pa Hollandu odvzel naslov smučkega prvaka v poletih.

Nimam podatkov, kako so se odrezali Slovenci. 50-letnico Planice pa so proslavljali na veliko načinov po vsej Sloveniji, s spomini in kulturnimi prireditvami.

Pak

Omenjajo se procesi, obsodbe in ustrahovanja tako s strani osrednjih kot republiških oblasti, ki preprečujejo svobodno kroženje leposlovnih del. Brez prevodov v razne jezike jugoslovanske zvezne države ne more biti vzajemnega spoznavanja, razumevanja in kulturnega oplajanja, kakor tudi ne more biti enotnosti med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi.

Nadalje jugoslovanski književniki izjavljajo, da »hočejo sodelovati s književniki vsega sveta, zavračajoč pri tem vse oblike umetnih delitev, ovir in zapor za svobodno kroženje idej in besed«.

Sporočilo je še posebej kritično do jugoslovanskega šolstva, čigar »učilnice so se spremenile v duhovno puščavo«. Zavoljo tega je nujno potrebna reforma celotnega, še posebej pa srednjega usmerjenega izobraževanja. Naj bi se dala veljavna študiju »zgodovine, filozofije, glasbe, slikarstva, literature, umetnosti, ki so pod vplivom pragmatizma (velja le to, kar koristi) postali drugorazredni predmeti. Današnja šola v Jugoslaviji namesto da bi učila misliti in doživljati, oblikuje robove nezmožnežev. Pomanjkanje pluralizma in fantazije je najhujša nesreča, ki lahko kako družbo zadene: taka družba je brez sedanjosti in brez bodočnosti, preteklost

(dalje na str. 6)

Kanadski rojaki!
Poročajte o društvenih in osebnih novicah!

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

MAJ

18. — Pevski zbor Korotan priredi koncert v SND na St. Clair Ave.

19. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Materinski dan proslavo.

25. — Waterloo balinca klub priredi večerjo s plesom v SDD na Waterloo Rd.

26. — Slovenski spominski dan pod pokroviteljstvom prevzv. škofa dr. Edwarda Pevca. Koncelebrirana sv. maša ob 3. uri pop. v St. John's Cathedral na 9. cesti v Clevelandu.

27. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Spominski dan proslavo.

JUNIJ

2. — Otvoritev Slovenske pristave.

15. in 16. — TABOR, Zveza DSPB poda na Orlovem vrhu Slovenske pristave proslavo 40-letnice umora slovenskih domobrancev, četnikov in civilnega prebivalstva.

23. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi prvi piknik.

29. in 30. — Vseslovensko romanje in romanje Slomškovega krožka iz Clevelanda.

JULIJ

7. — Piknik Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu na Slovenski pristavi.

12., 13. in 14. — Poletni festival pri Sv. Vidu.

17. — Euclidski upokojenski klub priredi piknik na SNPJ farmi na Heath Rd., Kirtland.

21. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi piknik na Slovenski pristavi.

28. — Slov. šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

28. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Misijonski piknik.

AVGUST

10. in 11. — Slovenski folkloristični inštitut priredi Folklorni festival na ADZ letovišču, LeRoy, Ohio.

14. — Federacija slovenskih upokojenskih klubov priredi piknik na SNPJ farmi na Heath Rd. v Kirtlandu. Igra Chuck Krivec.

18. — SKD Triglav, Milwaukee priredi drugi piknik.

24. — Balincarski krožek Slovenske pristave priredi piknik z večerjo na SP.

SEPTEMBER

15. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

15. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi kosilo v šolskem avditoriju.

22. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

OKTOBER

5. — Fantje na vasi priredijo koncert v SND na St. Clair Ave. Gostuje oktet Zvon iz Fairfielda. Začetek ob 7. zv. Igra Alpski sekstet.

6. — SKD Triglav, Milwaukee priredi vinsko trgatev.

6. — St. Clair Rifle Club priredi pečenje školjk na Lovski farmi.

19. — Tabor DSPB, Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

19. — Glasbena Matica poda koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clairju.

20. — Občni zbor Slovenske pristave.

27. — Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

NOVEMBER

2. — Štajerski klub ima martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.

8., 9. in 10. — Jesenski festival pri Sv. Vidu.

9. — Belokranjski klub ima martinovanje v SND na St. Clair Ave., ki bo obenem 20-letnica kluba. Igrata orkestra Veseli Slovenci in Tone Klepec

17. — Slovensko ameriški kulturni svet priredi banket in program na čast Franku J. Lauschetu ob njegovi 90-letnici v SND na St. Clair Ave.

30. — Ameriška Dobrodelna Zveza priredi banket ob 75. obletnici ustanovitve, v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

1. — Miklavževanje Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu ob 3. uri pop. v Šolski dvorani.

8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

Poročna vabila—

Naša pisarna sprejema naročila za tiskana poročna vabila. Deležni boste 20-odstotnega popusta. Knjige s številnimi vzorci si lahko ogledate v naši pisarni.

Zahvala

Tabora DSPB

CLEVELAND, O. — Vsem, ki ste se udeležili našega spomladanskega družabnega večera, izrekamo našo najprišrenejšo zahvalo, saj ste nas presenetili ponovno z večjim obiskom, kot smo pričakovali. Da smo zadovoljili vse, smo morali dodati še nekaj miz.

Vaša moralna in gmotna podpora naši organizaciji omogoča še danes po tolikih desetletjih, da nekaterim nesrečnikom, ki jim usoda v tistih dneh ni bila tako naklonjena kot nam, pomagamo vsaj za Božič in Veliko noč s priboljškom, ki bi ga sicer ne imeli. V njihovem imenu prisrčen »Boglonaj«. Iz leta v leto bolj potrebujejo naše pozornosti.

Priprave za spominsko svečanost ob priliki 40-letnice Vetrinske tragedije, ki bo 15. in 16. junija na Orlovem vrhu na Slovenski pristavi, so v polnem teku. Ker nam ni dano zaljšati grobov naših dragih in prižigati sveč na njih, saj niti ne vemo, kje so vsi grobovi, zato bomo letos ob štiridesetletnici križevega pota slovenskega naroda, ko se bomo spominjali vseh naših dragih, ki jih je brat-komunist pahnjal v prerani grob, skušali olepšati gaj junakov s spominsko kapelico in križem tako, kot še nikoli doslej. Naša želja je, da se bomo čim lepše poklonili spominu onih, ki so padli za Boga, narod in domovino. Prepričani smo, da se nam boste tudi topot pridružili v velikem številu, kot ste se vselej doslej. Vse podrobnosti bomo objavili kasneje.

Lepa hvala ge. Stanovnikovi, Ameriški Domovini in dr. Milanu Pavlovčiču, kakor tudi vsem tistim vidnim in nevidnim sodelavcem, ki so vsak na svoj način doprinesli svoj delež k uspešnemu večeru. Bog naj vsem povrne!

Tabor DSPB

Kritične besede...

(nadaljevanje s 5. str.)

pa ji obrača hrbet».

Tudi pouku materinega jezika in književnosti je treba vrniti tisto mesto, ki mu pripada pri vseh civiliziranih narodih.

Vsekakor prisotni na tem kongresu niso imeli strahu. Govorili so kot svobodni ljudje, kar priča, da se misli ne dá ukleniti. Lahko se jo sicer preganja, kot se je v sedanjih Jugoslaviji že tolikokrat zgodilo, a utišati se je ne da. Je pač izraz duha, nad katerim marksistični materializem ne bo nikdar prevladal.

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd.

531-6300

1053 E. 62. cesta

431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

— Neobjavljeni popravek —

Pričujoči popravek je bil najprej poslan ljubljanskemu Delu v objavo. Ker pa do nje ni prišlo, ga na prošnjo avtorja objavljamo v našem listu, saj pomeni znaten prispevek k naši polpretekli zgodovini. Ur.

WASHINGTON, D.C. — V rubriki »Rekli so« je Delo 26. januarja pod naslovom »Slovenski narod ni nikoli bil bolj svoboden« v zmesi dobesednih navedb in prostih povzetkov objavilo besedilo nekega »pogovora z družbenopolitičnimi delavci Gorenjske«, ki ga je imel Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ. V pogovoru je Dolanc govoril tudi o »položaju slovenskega naroda«, o katerem je v Sloveniji takrat že več mesecev potekalo živahno razpravljanje.

Nepodpisano poročilo v tej zvezi omenja, da je Stane Dolanc »obsodil tiste, ki zloračljajo in potvarjajo geslo o združeni Sloveniji, in dejal, da je med pogovorom v Prištini pri tem mislil na nacionalistične in demagoško politične papore, ki so v službi določene hegemonistične politike«.

Tej prosto povzeti obtožbi neke, sicer ne bolj točno opredeljene »določene hegemonistične politike« pa takoj slede dobesedno navedena imenska očitanja: »Geslo o sodobni združeni Sloveniji uporabljata danes znani belogardistični vojni zločinec Žebot ali pa plavogardistični Sirc, ki govorita o srednjeevropski katoliški federaciji, v kateri bodo Slovenija, Hrvaška in tako naprej, s čimer enačita Nezavisno državo Hrvatsko (NDH) in svobodno združeno Slovenijo.«

V civiliziranem svetu, kjer spoštujejo naravno dostojanstvo in pravice človeka, javna občila uporabljajo oznako »zločinec« samo za osebe, ki so bile po zakonitem in nepristranskem sodnem postopku spoznane za krive dejanj, ki so bila v veljavnih zakonih vnaprej določena kot zločini. Ker po tem pravosodnem vodilu držav, ki slone na pravnih temeljih, jaz nisem nikoli in nikjer bil niti obtožen, še manj pa spoznan za krivega kakršnega koli zločina, si nihče — pa naj bo tudi član predsedstva SFRJ — ne more lastiti pravice, da mi javno nadeva take oznake.

Uporaba izraza »vojni zločinec« v omenjenem članku je še toliko bolj žaljiva, ker ne le krši pravila civilizirane družbe in pravne države, temveč je tudi v nasprotju z znanimi zgodovinskimi dejstvi, zaradi katerih je moj oče bil dvakrat poslan v Dachau, kjer je umrl, jaz pa sem leta 1943 po nemški zasedbi Ljubljane bil primoran ilegalno umakniti se v

Rim, kjer sem dobil zatočišče kar v vatikanski ekstrateritorialni hiši. Za očeta usodni drugi Dachau poleti 1944 je bil pod obtožbo, češ da je imel v Ljubljani stike z menoj v tedaj že osvobojenem Rimu.

Zdaj pa k političnemu očitanju v omenjenem Dolančevem citatu, češ da se zavzemam za kakšno »srednjeevropsko katoliško federacijo«. Tega ali kakršnega koli podobnega izraza jaz nikdar nisem uporabljal, imel ne v Sloveniji, ne v Ameriki. Kot Američan slovenskega porekla tudi danes zagovarjam združeno Slovenijo kot suvereno državo slovenskega naroda, tako, kot sem jo že kot mlad po dijak v Mariboru. Vprašanje njenih širših povezav smatram za drugotno, ker zavisi od zgodovinskih okoliščin.

V tem smislu sem se med drugo svetovno vojno v osvobojenem Rimu s tedaj na italijanski fronti zmagovitimi Poljaki in zastopniki drugih narodov vmesne Evrope zavzemal za povojno ustvaritev tako imenovane Intermarije kot obrambne zveze suverenih narodnih držav na prostoru od Baltika do Jadrana, Egeja in Črnega morja.

To naj bi bila skupna samobitnih in enakopravnih narodov v srednjevzhodni Evropi, na prostoru med Nemci in Rusi. V dveh svetovnih vojnah tega stoletja sta imeli narode uničevala imperialistični nemški Reich (obakrat skupno z nemško vladano Avstrijo in zavezniško Italijo) in kolonialistična Rusija. Le-ta kot leninistična Sovjetska zveza, še danes, štirideset let po drugi svetovni vojni, obvladuje večino teh narodov, na katere je po zaključku vojne postavila »začasne«, sebi podobne režime.

Intermarij bi torej združeval vse vmesnoevropske narode slovanske in neslovanske, vse — katoličane, protestante, pravoslavne, muslimane — tudi brezverce, ne pa bil nek izmišljena »srednjeevropska katoliška federacija« kot tem Delo navaja Dolanca.

Tudi citat, ki trdi, da Žebot in Sirc »enačita NDH in svobodno združeno Slovenijo« izraža nesmisel. Intermarija bil zamišljen za zavarovanje narodov vmesne Evrope pred drugimi svetovni vojni. Takrat se bila tudi na Hrvaškem vladavala uveljavila že pred vojno pričana demokratična vladavina, ko ne bi v senci sovjetske Rdeče armije Paveličeve diktature bila zamenjala stalinistična.

»Danes« — katerega Dolanc tako izrecno poudarja — ne gre za Intermarijo. Nespremenljiv pa ostaja cilj Združene Slovenije kot suverene države slovenskega naroda.

Ciril Žebot

Tone Arko

Chicago, Ill.

Janez Rant

Tribuna naj bo, šund pa ne

Zadnje čase so bili objavljeni v AD nekateri prispevki, ki po mojem že presegajo gotovo mejo dostojnosti in občinstva. Skoraj so zdrsnili na nivo navadnega zmerjanja.

Nekateri avtorji celo zahtevajo skoraj neomejeno pravico zapisati in objaviti vse, kar jim šine v glavo in pamet ne glede na posledice.

Poudariti je treba, da taka neomejena pravica ne obstoja, saj obstojata dva omejitvena faktorja. Prvo omejitev določa postava ali zakon, ki je tu zrazakaj v Ameriki poznan pod imenom »libel law«. Seveda je tudi AD podvržena temu zakonu. Če se posameznik počuti, da mu je bila od strani gotovega časnika (ali drugega komunikacijskega sredstva) mlad po krivici odvzeta čast, šanjanje poštenje, dobro ime ali pa še kaj drugega, ima pravico na osnovi gornjega zakona zahtevati, da se mu ta krivica popravi. Ameriške pravne knjige so polne takih sodnih slučajev. Najnovejša pomembnejša primerka sta Ariel Šaron, bivši izraelski obrambni minister, ki je tožil revijo *Time*, in pa general W. Westmoreland, ki je tožil *CBS-TV*.

Avtorji zato ne morejo in ne smejo zapisati vse, kar bi hoteli. Imeti morajo neko odgovornost. Za svoje dopise imajo tudi dolžnosti in obveznosti. Misli morajo namreč na posledice.

Drugo omejitev pa določa časopis oziroma uprava in uredništvo samo. V tej drugi omejitvi se navadno določa, kaj se bo objavilo in kaj ne. Seveda je ta druga omejitev lahko zelo mila ali pa zelo ostra. V tej omejitvi je navadno vključeno tudi vprašanje dostojnosti. Celotno vrsto primerov prvega ali drugega ekstreme imamo seveda v ameriški časniški literaturi. *The Wall Street Journal* npr. drži gotovo nivo dostojanstva, ki ga pa *National Enquirer* ne. Slednji

namreč skoraj vse objavlja in je bil zaradi tega že večkrat tarča raznih tožb. Zato se smatra *The Wall Street Journal* za ugleden časopis, čigar podatki in mnenja se upoštevajo po cellem svetu, kar pa nikakor ne drži za *National Enquirer*.

AD naj bi bila tribuna za debato in razpravljanje ter izmenjavo mnenj, vendar pa mora biti to na dostojni višini, da se ne bo zreducirala na šund. V tak papir smo namreč v starem kraju zavijali klobase. Da se pa to prepreči, mora včasih kakšen prispevek tudi v koš romati. V slučaju, v katerem je prispevek v glavnem primeren in je potrebna le kakšna manjša sprememba, naj se pa urednik posvetuje z avtorjem in naj se vzajemno zedinita, kaj naj bi bilo objavljeno in v kakšni obliki. Imamo samo eno AD. Paziti moramo in budni moramo biti pri spremljanju, kaj se pri njej dogaja.

Opozorilo
hišnim
lastnikom

Cleveland, Ohio — Cuyahoga County Auditor Timothy McCormack opozarja vse ostarele hišne lastnike v Cuyahoga County (Cleveland in okolica), da morajo najpozneje do 3. junija 1985 vložiti prošnjo za "Homestead Tax Exemption", to je popust na "real estate" davku.

Do popusta so upravičeni hišni lastniki, ki bodo do 31. decembra 1985 stari 65 let, stanujejo v svoji hiši in imajo manj kot \$15.000 letnega dohodka, ali so popolnoma delanezmorni, brez ozira na starost.

Kdor želi kaj več informacij, naj takoj pokliče Homestead Hotline tel. 443-7050. Po 3. juniju ne bodo več sprejemali prošenj za Homestead davčni popust.

DOBRI LJUDJE

— Zgodba slovenske družine v ZDA —

VIII. nadaljevanje

Marsikaj se je spremenilo potem, ko je odšel iz Loke. Pojav domobranstva je še povečal nasprotstva. Obe strani sta izvajali pritisk. Ostati nevtralen je bilo nemogoče. Za nobeno stran se niso ljudje prostovoljno odločili.

Odprla so se vrata. Na pragu je stala Katka z dvema prijateljicama. Od presenečenja je obstala in lovila sapo. Stopil je k njej in jo ujel v objem. Od veselja in presenečenja so ji debele solze tekale po licu in močile njegovo ramo. Drhtela je v objemu in šepetala: »Peter, moj Peter!«

Ko se je zavrnila, jo je poljubil na čelo in peljal k mizi. Bila je presrečna in tudi Peter je bil ves iz sebe, ko je držal v objemu njeno mlado telo.

Zdelo se mu je, da je lepša, kakor je bila slika, ki jo je dan za dnem, noč za nočjo nosil v spominu.

Ves čas se ga je držala, kakor da bi se bala, da ga zopet izgubi.

Povedal jim je, da bo šla Katka z njim naslednji dan v Salzburg, da bo stanovala pri gospe Sparber in da se bosta poročila, ko bo stara 18 let. On stanuje v hotelu, kjer dela. Gospa Sparber je verna žena in bi nikoli ne dovolila, da bi se v njeni hiši dogajalo kaj nesporodnega. Ona bo skrbela za Katko. Pri njej jo že čaka soba. Peter je to moral povedati zaradi Hafnerjev, ki so prevzeli skrb za Katko.

Hafnerji so ga povabili na kosilo, pa je odklonil s igovorom, da mora rezervirati sobo v hotelu. S Katko bosta kosila kar v restavraciji.

Na poti v mesto sta se držala za roke, govorila pa nista skoraj nič. Srca sta bili prepolni sreče in nista našli besed. Od časa do časa se je naslonila na njegovo ramo in šepetala: »Peter, moj ljubi Peter!«

V restavraciji mu je povedala, kako je bilo po njegovem odhodu. Pismo, ki bi ga moral on prinesiti, je prišlo pravočasno v štab. Komandant brigade je hvalil Petra, ker je obkoljen od domobrancev znal zavarovati pismo. V poročilu so bili podatki o predstojeci nemški ofenzivi. Brigada se je spretno umikala in končno izvila iz obroča, ki so ga pripravili Nemci. Katka je z očetom in bratom bila ves čas v luknji. Samo mama in dekla sta ostali doma. Nemci se kmetije niso dotaknili.

Ko so partizani zvedeli, da so Nemci poslali Petra v Dachau, so vedeli, da je vstop v domobrance odklonil in da ni Nemcem ničesar izdal. Pravih ofenziv ni bilo več. Nemška moč je padla in prav tako strah pred njimi.

Ko je zvedela, da se ne bo vrnil, je šla z mamo v Loko.

Hafnerja sta obljubila, da bosta zanjo skrbela.

Predno je mama odšla, je Katko takole učila:

»Greš v tuji svet in negotovo bodočnost. Srce mi pravi, da boš našla Petra in da bosta srečna. Zato te pustim! Ko ga boš našla, se vzemita, pa ne predno boš stara 18 let. Kar ti nisem povedala o ljubezni in zakonu, je v tej knjigi. Pa še tole pisanje dobro spravi! Nikoli ne pozabita Boga in Matere božje! Tudi nas se spominjajta! Oče že dve noči samo joka. Hudo mu je, a te noče držati nazaj, ker ve, da te žene ljubezen. Bog s teboj!«

Stisnila je k sebi svoj zaklad, svojo Katko, in jo poljubila na lice. Komaj je zadrževala solze. Bila je močna žena!

Kasneje je Peter videl, da je dala mama Katki Brecljevo knjigo in izjavo, podpisano od očeta in matere, s katero privolujeta, da njuna hči Katka Tavčar sklene zakon s Petrom Wohlgenuthom.

Na poti domov je bila mama vsa omotična. Ali je prav, da je pustila tako mladega otroka, da gre v svet! Bogve, če jo bo še kdaj videla? V molitvi je iskala tolažbo. Tri roženvence je zmolila, predno je prišla domov. Sodila je, da je prav naredila. Slabše ji ne bo kakor doma, če bodo prišli na oblast komunisti.

Na pragu sta jo čakala objokana mož in sin Marko...

Peter je Katko spremljal do taborišča.

16.

Katka ni Petru vsega povedala. Ni bilo časa in bala se je, da bi jo napačno razumel. Povedala mu bo vse, ko pride čas.

Ko se je poslovila od njega, je šla v svojo sobo. V kotu je bila velika podoba Matere

božje, slikana na steklo. Bogve koliko desetletij je bila že pri hiši. Pod sliko je pisalo: S. Maria Lubesniva. Pokleknila je pred sliko in prosila: »Čuvaj nad Petrom, Marija, daj, da se vrne k meni!«

Že zopet so se ji udrle solze. Mama je tiho vstopila in čakala pri vratih... Ko je Katka zagledala mamo, je stopila k njej in se ji vrgla okoli vratu: »Mama, mama, moja ljuba mama!« Mama jo je poljubila, pogladila po laseh in rekla: »Potolaži se, ti moj dobri otrok, saj se bo vrnil. Zdaj pa pojdi spat!«

Pomagala je, da se je slekla in jo nesla v posteljo. Pokrila jo je s pokrivali in blazinami, jo prekrizala, poljubila in rekla: »Moli in v molitvi boš pozabila in zaspala!«

Naredila je po maminem nasvetu, a zaspala le ni mogla. Misli so ji uhajale k Petru...

Ko je končno le zaspala, se ji je sanjalo o Petru. Bil je čisto blizu nje, a ko se ga je hotela okleniti, se ji je umaknil.

Ko je v zgodnjem jutru slišala Petra odpirati hišna vrata, je planila k oknu. Gledala je za njim, ki je ni videl, dokler ni njegova postava utonila v dolini.

Bila je obupana, ko se ob določenem času ni vrnil. Kasneje je zvedela, da so ga zajeli domobranci in da je pismo, ki ga je šel iskat, srečno našlo pot v brigado. Kaj se je zgodilo z njim kasneje, je zvedela šele, ko je prejela od njega prvo pismo iz Dachaua.

Obupavala je in molila. Le zakaj je prišel Peter sem, da je razburkal njeno mladost in nato po tednih sreče odšel? Ali je res to zaslužila!

Poleti so imeli na gruntu mir pred partizani. Zadrževali so se po gozdovih, kjer so imeli skrite barake, in po bolj oddaljenih naseljih in kmetijah.

Katka se je vrgla na delo. Pomagala je mami pri gospodinjstvu in na polju. Zgodaj je vstajala in utrujena hodila spat. Delo jo je okrepilo. Kljub temu sta skrb za Petra in

(Dalje na str. 8)

UP TO DATE: **JOSEF'S**
Elegance
New Look's 85

We Listen

5235 Wilson Mills Road
Richmond Hts. Ohio 44143
461-8544 461-8545

— NAROČILNICA —

Želim postati naročnik časopisa »Ameriška Domovina«

Združene države:

_____ Za eno leto — \$33.00.

_____ Za pol leta — \$18.00.

_____ Za tri mesece — 15.00.

Kanada:

_____ Za eno leto — \$42.00.

_____ Za pol leta — \$27.00.

_____ Za tri mesece — \$17.00.

Petkova izdaja:

_____ \$18.00 na leto v ZDA.

_____ \$22.00 na leto v Kanadi.

Dežele izven ZDA in Kanade:

_____ \$45 (leto) _____ \$25 za petkovo (leto)

IME _____

NASLOV _____

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO!

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Kazalo je, da so se večji sloni kosali med seboj, kateri bo zadal smrtne udarce. Tudi ko ni bilo več znaka življenja v kaznovanem »izdajalcu«, so skakali nanj. Bolj strahovitega prizora nisem nikjer videl. Hookerja in mene je tako pretresel in obenem ganil, da sva vso pot nazaj v gorsko kočjo molčala.

Na druge love nisem hodil niti kot opazovalec. Za športnike je slovel lov na divjega prašiča; love ga, opremljeni samo s sulicami na dirjajočih konjih, ko ga gonjači in psi napodijo iz grmovja.

Tak lov je silno nevaren za življenje; zver lovca lahko pohabi. V oddelku za kriminalistiko v Daki sem sodeloval z načelnikom, ki je pri takem lovu izgubil desno nogo, ko se je zver zagnala v konja, ga prevrnila in lovca samemu preklala kosti.

V zvezi z lovom naj omenim še kače, katerih seveda ne bi lovil. Odganjati jih ali varovati se pred njimi pa je bilo res treba. Priplazile bi se tudi v hišo; zato je bilo treba zamrežiti luknje, kjer se je iz kopalnic odtekala voda na plano.

Nada je nekoč pritekla z vrta v hišo. Odmaknila je bila skrilsto skalo ob cvetnem nasadu in odkrila gnezdo kobre in v njem sedem kačic, ki niso nič manj strupene kot odrasle. Pobila jih je s šibo.

Kjerkoli sem v državnih hišah za popotnike prenočeval, sem moral imeti žepno svetilko. Svarili so me, da ne smem ponoči stopiti na pod, ne da bi prej posvetil in se prepričal o varnosti.

Hiša, v kateri smo stanovali, je bila nedaleč od močvirja. Ko so vode narasle, se je golažen plazila na suho. Ni bilo večera v letnih mesecih, da bi pred hišo na razsvetljenem

cementnem tlaku ne videl kače, večinoma vodnega *crate*, bolj strupenega modrasa, kot je kobra.

Indijci verujejo, da se kače kot druge živali ne smejo ubijati. V tem oziru sem se držal mohamedanskega nazora: ubil ali pregal sem jih, kolikor sem mogel.

Kače se najdejo povsod, mogoče največ v bolj suhem delu severne Bengalije. Nekajkrat sem s hidroplanom obiskal priljubljen kraj po imenu Sarda ob reki Gangesu.

Na severnem bregu — preko vode se vidi Indija — stoji palača z mnogimi velikimi sloopji, ki so nekoč služila kolonialnim izdelovalcem indiga. Ko so umetne iznajdbe nadomestile to naravno pridelovanje barvila, so Angleži poslopja spremenili v šolo, policijsko akademijo za ves indijski podkontinent. Pakistan je prevzel šolo v isti namen.

Ta kraj sem obiskoval zaradi preučevanja učnih načrtov in nasvetov glede tečajev za višje oficirje. Akademija je istočasno vežbala po poljih, nekaj posejanih z indigom, do 1.500 rekrutov za policijsko službo. Vadili so se v uniformi, toda vsi brez čevljev.

Poveljnik akademije mi je povedal, da je od kačjih pikov umrlo na leto povprečno šest rekrutov. Ameriškemu zastopniku ustanove AID (za gmotno pomoč zaostalim deželam) sem pripovedoval o akademiji v Sardi in mu predložil prošnjo, da bi Washingtonu dovolili pošiljko 5.000 parov visokih vojaških čevljev za rekrute v Sardi. Prošnja je bila izpolnjena: čevlji so dospeli in vem, da so dobro služili kot varstvo proti kobram.

Lepi in nelepi doživljaji

Poslovanje v Pakistanu ni bilo povezano z ameriškim diplomatskim ali drugimi uradnimi zastopstvi. Generalni konzulat v Daki je sicer poskrbel, da sem se posluževal njih uradne pošte in sem se za osebno dopisovanje s svojci v Ameriki lahko zanašal na diplomatskega šla. S konzulom in njegovim uradništvom sem imel nepogoste družabne sestanke ter jim nutil nasvete glede nabave knjig za bengalske knjižnice.

Nekajkrat sem tudi predaval v njih dvorani ameriško-pakistanskega kluba. Toda v Daki sem se tako rekoč pobengalil: mojo glavno družčino so tvorili domačini. Pri njih sem bil v gostih, užival njih hrano in prisostvoval njih zabavam. Moj avto je nosil pakistanski napis, da sem njih glavni

pomožni nadzornik. Moja obleka je pogosto bila preprosti *lungi* (kiklasta srajca za spodnji del telesa) ali bolj praznična zelo lahka bela oblačila, podobna spalnici obleki (pižama).

Kuharja Nada ni hotela. »Kaj bom sama počela, če mi strežniki vse opravijo,« je dejala. Sicer smo s kuharjem pozikusili, a samo enkrat. Možakar nam je bil priporočen kot priden, sposoben in pošten. Nada mu je lepo opremila sobo v zunanjem poslopju za služabnike.

Kuhar je dobro, po bengalsko, toda zaradi njegove nemarnosti sta sinova, ki sta bila takrat na počitnicah, težko zbolela. Izkazalo se je, da je mlel meso z neočiščenim strojem. Tako zastrupljena jed je povzročila, da sta brez zavesti ležala dva dni. Polkovnik Nažib Kan, glavni zdravnik divizije v Daki, ju je neprestano čuval in se prvi dan bal za njuno življenje. Odslovljeni ku-

har je odšel ponoči, vzel s seboj vso posteljnino in opremo iz sobe. Nada je naslednjega dne vse našla na trgu ukradenega blaga.

Del leta 1957 in skozi celo 1958 sem z družino v Ameriki sameval v veliki vili. Dasi sem se pogosto hranil v modernem hotelu Šahbag (Kraljevski vrt) in kot gost na domu Bengalcev, sem najel kuharja, strežnika, čistilca in vrtnarja.

Kuhar mi je bil potreben zaradi gostov: visoki uradniki in marsikateri minister na obisku iz Zahodnega Pakistana so prihajali na obisk in rajše prenočevali pri meni kot v hotelu, pogosto zaradi razgovorov, ki so trajali pozno v noč. Čistilec je odganjal kače in mrčes, ki je bil v vlažnih nočeh silno zoprni. Zaradi pogoste odsotnosti sem moral najeti vrtnarja: poleg cvetja je bil sadovnjak za banane, papajo, liči in druge tropične dobrote.

Strežnik, spreobrnjen v kristjana, je bil obenem moj spre-

mljevalec na potovanjih po Bengaliji in po Zahodnem Pakistanu. Naučil sem ga snemati kinematografske slike in uporabo projektorja. On je bil edini poštenjak med njimi. Ni kradel. Vsi drugi so jemali, kolikor so mogli, ne sicer oblačil ali kakšnih vrednosti, hrano pa vedno.

Te je bilo v izobilju in mi ni bilo mar, če so se poslužili iz hladilnika in drugih zalog in si nasuli v žepe riža, kruha ter piškotov, si odrezali kos mesa ali podobno. Težava je bila v tem, da so radi zatožili drugega in jih je bilo treba pokarati, kar sem redko storil.

Nepopisno ubogi ljudje so kradli iz potrebe. Plačal sem jih za njih razmere dostojno, neredko dvakrat toliko, kot bi prejemale za enako službo pri svojih ljudeh — 30 rupij na mesec, pri meni pa 60. (Taka je bila tedaj dnevna plača za preprostega delavca v Ameriki).

(nadaljevanje prihodnji torek)

Pan Am povečuje usluge v Jugoslavijo.

Zagreb

Sedaj dnevna usluga
\$466⁵⁰

Vsaka smer.

Dubrovnik

Sedaj 5 krat tedensko
\$481⁵⁰

Vsaka smer.

Nova usluga!

Beograd
5 krat tedensko
\$466⁵⁰

Vsaka smer.

Edina letalska linija
ZD v Jugoslavijo. Še bolj
prikladna za obisk družine
in prijateljev v domovini.

Pan Am s ponosom objavlja svojo
najnovejšo uslugo do Beograda, kakor tudi
povečanje naših poletov do Dubrovnika in
Zagreba.

Mi razumemo, koliko vam pomeni obisk
domovine. In z našimi 57-letnimi svetovnimi
izkušnjami, Pan Am ve bolje nego kdorkoli, kako boste
pričeli vaše potovanje.

Edino Pan Am poleti edino s
747 preko Atlantika.

Uživati boste udobnost na velikem, prostornem Pan Am 747.
In Pan Am vam pripravi polet kolikor le mogoče prikladen, z eno
karto, z enim pregledom in z eno zahtevo prtljage na celi poti.

Torej, če planirate obisk ljubljenih sorodnikov in
prijateljev — ali samo preživeti praznike, katere ste si
obljubili sebi — potem zagotovo izberite Pan Am. Za
rezervacije in informacije pokličite svojega
potovalnega agenta ali Pan Am.

Pan Am. Nedostižno iskustvo.

Nakup se zahteva 21 dni vnaprej. Voznina in vojni red se lahko spremenita brez predhodnega obvestila.
Konecdebske doplačilne in odpovedne globe veljajo.

DOBRI LJUDJE

(nadaljevanje s 7. str.)

občutek osamljenosti razdejali njeno srce. Nikoli ni bila tako utrujena, da ne bi zvečer pokleknila pred sliko Matere božje in Marijo goreče prosila pomoči.

Konec avgusta se je štab brigade vrnil v naselje. Komandant je pripeljal k Tavčarjevim novega kuharskega pomočnika, lepega Ljubljancana, 19-letnega Borisa. Prosil je mamo, da bi dala fantu eno od nezasedenih sob v prvem nadstropju, češ da je fant sin enega izmed glavnih voditeljev OF in da mora zanj skrbeti.

(dalje prihodnji torek)